

Verbonden met Israël?!

**Programma
voor
jongeren**

Centrum
voor
Israël
Studies

Doelstelling van programma

Israël is voor veel jongeren een land op afstand of een onderwerp dat vooral vragen oproept. Ze horen erover in de kerk (op een bepaalde manier, tot op een bepaalde hoogte) en ze weten ergens wel dat Israël een speciale plek en betekenis in de Bijbel heeft, maar wat dit met hun eigen (geloofs)leven te maken heeft? In dit programma laten we jongeren ontdekken wat de betekenis van Israël is en waarom je als christen met Israël en het Joodse volk verbonden bent. Na afloop van dit programma weten jongeren waarom ze Israël nodig hebben om hun eigen geloofsleven/relatie met God (beter) te kunnen begrijpen. Ook denken ze na over de manier waarop ze hun verbondenheid met Israël concreet kunnen maken.

Opmerking vooraf:

Als we het in dit programma hebben over Israël, dan komen we op een terrein waar de meningen verdeeld zijn. De één praat over Israël als een gewoon volk, gelijk aan andere volken. De ander ziet Israël als uitverkoren volk, apart van andere volken. De één is van mening dat je Israël moet beklagen, omdat het zo vaak alleen staat in de wereld. Een volgende vindt dat je Israël mag bekritisseren vanwege de politiek die het bedrijft. De één vindt dat je als christen vooral het evangelie aan Joden bekend moet maken, omdat ze Jezus als Messias niet hebben aangenomen. De ander gelooft dat je als christen geen zending moet bedrijven onder Joden, omdat Israël een eigen plek heeft in Gods plan met deze wereld. Het is niet de bedoeling van dit programma om al deze (complexe) vragen aan de orde te stellen. Het is al winst als jongeren ontdekken dat God vanaf het begin van de geschiedenis een unieke relatie (verbond) met Israël

heeft en dat Hij trouw blijft aan de beloften die Hij Israël heeft gegeven. Israël is en blijft een bijzonder volk, niet omdat de Joden in zichzelf bijzondere mensen zijn, maar omdat Gods beloften voor Israël bijzonder zijn.

Voorbereiding

Verdiep je als leidinggevende/gespreksleider vooraf voldoende in de thematiek die aan de orde is. Er zijn veel boeken over Israël geschreven. Als Centrum voor Israëlstudies verwijzen we graag naar een hoofdstuk van dr. M.C. Mulder (directeur Centrum voor Israëlstudies) dat hij geschreven heeft voor het boekje 'Hoe leest u Israel?'. Dit boek is voor € 9,95 te bestellen bij het Centrum voor Israëlstudie. Het artikel is ook te downloaden op de website van het CIS: www.centrumvoorisraelstudies.nl.

Het helpt ook om jezelf een aantal vragen te stellen.

- Welke plek neemt Israël in je eigen geloofsleven in?
- Wie of wat heeft je gestimuleerd om over de betekenis van Israël na te denken?
- Waarom vind je het belangrijk om dit onderwerp op jullie jongerengroep aan de orde te stellen?
- Op welke manier zou je jongeren een stapje verder kunnen helpen in hun relatie met Israël?

Opzet

Het programma bestaat uit een aantal onderdelen die op elkaar aansluiten. Afhankelijk van de beschikbare tijd en opzet van de avond, kun je eventueel je eigen programma samenstellen.

Onderdeel	Tijd	Doel
A. <i>Introductie</i>	5 min.	Jongeren horen wat het thema van de avond is.
B. <i>Binnenkomer</i>	10-15 min.	Jongeren verkennen het thema door aan te geven wat ze zelf met Israël hebben.
C. <i>Bijbelstudie</i>	15 min.	Jongeren ontdekken wat de rode draad is in Romeinen 9-11
D. <i>Doorpraten</i>	15-20 min.	Jongeren praten met elkaar door over de bijbelstudie
E. <i>Verwerking</i>	15-20 min.	Jongeren denken na hoe ze hun relatie met het Joodse volk kunnen concretiseren

A Introductie thema

Gebruik onderstaande tekst aan het begin van de avond om uit te leggen waarover het gaat deze avond. Je kunt deze tekst eventueel ook gebruiken om jongeren vooraf uit te nodigen via het kerkblad, de website of de sociale media.

Israël, wat heb je ermee? Misschien zeg je: 'Nou, mijn opa en oma zijn er ooit geweest en sinds die tijd zijn ze er helemaal lyrisch over!' Of: 'Tja, mijn vader is er veel mee bezig. Hij leest er van alles over en zegt dat er in de kerk veel te weinig over Israël wordt gepreekt!'

Laten we eerlijk zijn...Voor veel jongeren is Israël een onderwerp en land op afstand. Israël is wel vaak in het nieuws, maar je hoort en ziet meestal dan vooral problemen. Is dit dan het Beloofde Land waarover het in de Bijbel gaat? Zondags zing je mee met de Psalmen van en over Israël, maar wat moet je je voorstellen als je bijvoorbeeld zingt 'Jeruzalem, dat ik bemin, wij treden uwe poorten in, daar staan o Godstad, onze voeten...' Natuurlijk geloof je wel dat de Joden tot een bijzonder volk behoren, maar in Nederland kom je ze nauwelijks tegen, dus valt het ook niet mee om je met hen verbonden te voelen.

Er zijn veel en veel verschillende factoren die het moeilijk maken om – als jongere, maar ook als oudere – uit te leggen wat je met Israël hebt of je verbonden te voelen met dit land en volk. Vanavond gaan we dat wel proberen, want wij kunnen misschien (nog) weinig met Israël hebben, maar God zelf heeft veel met Israël. Sterker nog: zonder Israël zouden wij christenen niet bestaan voor God. Genoeg reden dus om de uitdaging aan te gaan en dit ingewikkelde en soms ook beladen onderwerp bij te pakken.

B Binnenkomer

Jongeren verkennen het thema door aan te geven wat ze nu met Israël hebben.

Nodig – Rode en groene kaartjes voor alle jongeren (gekleurd A4-papier tot vier kaartjes snijden), eventueel een beamer en laptop om de stellingen te presenteren (voorlezen kan ook).

Aankondiging – We hebben al een aantal dingen over het thema gezegd, maar voordat we verder gaan, willen we eerst horen wat jullie nu met Israël hebben. Zo meteen leg ik jullie een aantal stellingen voor die over Israël gaan. Aan jullie de vraag om te reageren: ben je het er mee eens of oneens (rode kaartje omhoog)

Werkwijze – Zorg er als (gespreks)leider voor dat je goed bent voorbereid op de reacties die de stellingen kunnen oproepen. Natuurlijk zijn de stellingen nogal zwart-wit geformuleerd. Het is niet de bedoeling dat je na afloop een kloppend antwoord paraat hebt, maar wel dat je goed kunt doorvragen waarom jongeren een bepaalde mening zijn toegedaan. Je ontdekt daardoor hoe de beeldvorming van Israël ontstaat.

Lees of presenteer de stellingen één voor één. Vraag na afloop van iedere stelling of jongeren het er mee eens zijn (groene kaartje omhoog) of oneens (rode kaartje omhoog). Vraag na afloop van iedere stelling om een aantal reacties en laat jongeren op elkaar reageren. Houd als inleider zelf wel de regie en rond op tijd af.

- De beelden op tv laten zien dat Israël Gods uitverkoren volk niet kan zijn.
- Israël is vooral belangrijk in verband met de eindtijd.
- Als je Jezus echt wilt begrijpen, moet je het Jodendom kennen.
- Christenen hebben Joden zoveel ellende bezorgd, dat ze hen beter met rust kunnen laten.
- Christelijke jongeren houden zich (veel) te weinig met Israël bezig.

Afronding – Leg als leidinggevende uit waarom het belangrijk is om het over een thema als Israël te hebben. Onder christenen en in kerken zijn de meningen over Israël behoorlijk verdeeld, maar wat laat de Bijbel ons zien? Maak de overgang naar de bijbelstudie.

Bijbelstudie

Jongeren ontdekken wat de rode draad is in Romeinen 9:11: over de plek van Israël en de kerk in Gods heilsplan.

Nodig - Geef de jongeren een A4 met daarop de volgende gedeelten uit Romeinen (zie bijlage).

- Romeinen 9:1-5
- Romeinen 9:6-8
- Romeinen 11:13-18
- Romeinen 11:23-26

Zorg er ook voor dat iedereen een pen heeft om aantekeningen te maken. Op www.centrumvoorisraelstudies.nl kun je deze hand-out in drie vertalingen downloaden: HSV, NBG en NBV.

Aankondiging – *Of je het nu bewust beseft of niet, als christen heb je iets met Israël. Om dat 'iets' te ontdekken, moet je vooral bij de Bijbel zelf zijn. Tenslotte heeft die het meeste recht van spreken. Hoe moet je als christen dan over Israël denken? Bij de beantwoording van die vraag kom je al snel bij de brief van Paulus aan de Romeinen. Hoofdstuk 9 tot en met 11 zijn drie heel belangrijke en veel besproken hoofdstukken als het gaat om de relatie God-Israël en de plek van christenen daarin.*

Werkwijze – Op de hand-out voor jongeren staan de verschillende bijbelgedeelten afgedrukt. Ieder bijbelgedeelte stelt een thema centraal (zie titel). Per bijbelgedeelte zijn verder een aantal kernnotities opgenomen. Deze vind je hieronder verder uitgewerkt. Loop met elkaar de bijbelgedeelten langs (betrek jongeren bij het lezen) en gebruik als inleider de uitgewerkte tekst als uitleg. Uiteraard is het belangrijk dat je zelf ook onderzoekt wat er staat in de genoemde bijbelgedeelten. Laat na afloop doorpraten over de rode draad in Romeinen 9-11 (onderdeel D).

Alternatief - Je kunt ook aan de jongeren vragen om per tekstgedeelte drie belangrijke kernwoorden te onderstrepen. Dus: woorden die volgens hen de kern weergeven en niet gemist kunnen worden in dit gedeelte. Vraag welke woorden ze onderstreep hebben en ga daarover met elkaar in gesprek. Gebruik onderstaande uitleg van het Bijbelgedeelte om het gesprek aan te vullen.

I. Relatie met Israël?!

Romeinen 9:1-5

¹ Ik spreek de waarheid in Christus, ik lieg niet en mijn geweten getuigt mee door de Heilige Geest, ² dat het een grote bron van droefheid voor mij is, en een voortdurende smart voor mijn hart. ³ Want ik zou zelf wel wensen vervloekt te zijn, weg van Christus, ten gunste van mijn broeders, mijn familieleden wat het vlees betreft. ⁴ Zij zijn immers Israëlieten; voor hen geldt de aan-neming tot kinderen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften. ⁵ Tot hen behoren de vaders, en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus voortgekomen, Die God is, boven alles te prijzen tot in eeuwigheid. Amen.

- Als we in de kerk over Paulus spreken, dan wordt hij heel vaak genoemd en gezien als een apostel van de heidenen, omdat hij het Evangelie aan niet-Joden heeft gebracht. Toch zou je op grond van dit gedeelte ook kunnen zeggen dat Paulus juist een apostel voor de Joden, voor Israël is.
- Voor Paulus zijn en blijven de Joden die niet in Jezus als Messias geloven, zijn eigen broers en zussen, zijn volksgenoten. Daarom verlangt hij er intens naar dat zij ook Christus leren kennen. Als hij nu aan zijn Joodse broers en zussen denkt, kan hij alleen maar verdrietig worden. Paulus ziet dat er beloften zijn voor zijn volksgenoten, terwijl ze die niet aannemen.
- Paulus heeft duidelijk een relatie met Joden, maar hoe zit dat met ons? Wij hebben natuurlijk geen speciale relatie met Joden omdat we toevallig wat met Paulus hebben. Nee, het ligt veel dichterbij. Omdat God met Israël is begonnen en wij later als heidenen in dat huisgezin van God zijn opgenomen, is Israël (het Joodse volk) onze oudste broer.
- Onze relatie met het Joodse volk komt ook heel dichterbij als we beseffen dat Jezus die wij dienen, zelf een Jood was en in de eerste plaats voor het Joodse volk de Messias wilde zijn (vers 5).

II. God kiest uit!

Romeinen 9:6-8

⁶ Ik zeg dit niet alsof het Woord van God vervallen is, want niet allen die uit Israël zijn voortgekomen, zijn Israel. ⁷ Ook niet omdat zij Abrahams nageslacht zijn, zijn zij allen kinderen. Maar: Alleen dat van Izak zal uw nageslacht genoemd worden. ⁸ Dat is: niet de kinderen van het vlees zijn kinderen van God, maar de kinderen van de belofte worden als nageslacht gerekend.

- Zeker geen makkelijke teksten, maar de kern is: niet de mens bepaalt of hij bij God hoort, maar God kiest uit. Izak wel, Ismaël niet. Jakob wel, Ezau niet (verderop in vers 13). Voor ons is die keuze soms moeilijk te begrijpen. De uitverkiezing van God is vooral een geheim waar je als mens nooit je vinger achter kunt krijgen. Tegelijk zie je in de Bijbel dat die uitverkiezing vooral een bron van hoop is. Alleen op grond van Zijn belofte, en dus niet op grond van onze afkomst of onze prestaties, worden we aangenomen als Zijn kinderen.
- Op grond van die belofte mogen we ook geloven dat Israël Gods volk is en blijft. Nergens lezen we in de Bijbel dat God die belofte voor Israël heeft ingetrokken. Sterker nog: als God die belofte voor Israël zou hebben ingetrokken, dan zou de betrouwbaarheid van Gods Woord op losse schroeven komen staan. Hoe zouden wij dan zeker kunnen weten dat Gods beloften nog steeds waar zijn?
- Sommigen beweren dat Israël Gods volk niet meer kan zijn en wijzen dan op de daden van Israël. Zelfs kerkmensen zeggen dat vrij makkelijk. Maar hebben we dan wel begrepen wie God is? Dat Israël het volk van God is, heeft niets met Israël te maken. Het Joodse volk is in zichzelf niet beter dan een ander volk; maar het is *door God* uitgekozen. Dat Israël het volk van God is en eeuwig blijft, heeft dus met God te maken en niet met de eigenschappen van mensen. Hij wilde een relatie met Israël aangaan en blijft trouw aan die relatie, zelfs als de andere partij (in dit geval) Israël er een potje van maakt.

- Natuurlijk geldt ook dat je van Israël nog steeds mag verwachten dat ze zich houdt aan de opdracht van om als uitverkoren volk van God tot zegen voor de wereld te zijn. Maar nogmaals: je kunt op grond van de daden van mensen - van Israël, van Joden – vervolgens niet zeggen dat ze het volk van God niet meer zijn. Als we dat zouden zeggen, dan kun je je afvragen of we begrijpen wat de genade van God is.

III. Wij zijn erbij gekomen...

Tot nu toe heeft Paulus vooral over Israël geschreven, nu spreekt hij rechtstreeks de christenen, gelovigen uit de heidenen aan...

Romeinen 11:13-18

¹³ Want tegen u, de heidenen, zeg ik: Voor zover ik de apostel van de heidenen ben, maak ik mijn bediening heerlijk, ¹⁴ om daardoor zo mogelijk mijn verwanten wat betreft het vlees tot jaloersheid te verwekken en enigen uit hen te behouden. ¹⁵ Want als hun verwerping verzoening voor de wereld betekent, wat betekent dan hun aan-neming anders dan leven uit de doden? ¹⁶ En als de eer-stelingen heilig zijn, dan het deeg ook, en als de wortel heilig is, dan de takken ook. ¹⁷ Als nu enige van die takken afgerukt zijn, en u, die een wilde olijfbroom bent, in hun plaats bent geënt en mede deel hebt gekregen aan de wortel en de vetigheid van de olijfbroom, ¹⁸ beroem u dan niet tegenover de takken. En als u zich beroemt: U draagt de wortel niet, maar de wortel u. ¹⁹ U zult dan zeggen: De takken zijn afgerukt, opdat ik zou worden geënt. ²⁰ Dat is waar. Door ongeloof zijn zij afgerukt en u staat door het geloof. Heb geen hoge dunk van uzelf, maar vrees.

- In vers 16 en 17 introduceert Paulus een beeld dat heel bekend is om de verhouding tussen Israël en de kerk/christenen uit te leggen. Het gaat om een olijfbroom met takken.
 - Het volk Israël kun je zien als de oorspronkelijk takken aan de boom.
 - Na de afwijzing van Jezus als Messias heeft God de olijfbroom niet 'gekapt', maar wilde Hij takken inenten. Het heil was vanaf dat moment ook voor de heidenen.

- Wij als kerk, als christenen, zijn er dus bijgekomen. 'In Israël ingelijfd', zeggen we dan.
- God heeft dus niet een nieuwe boom geplant, de kerk is niet in plaats van Israël gekomen. Hij heeft van de oude boom, Israël, sommige takken verwijderd en andere ingeënt. Met andere woorden: christenen (gelovigen uit de heidenen) mogen de lege plaatsen opvullen die in het volk van Israël zijn ontstaan door ongelof in Jezus.
- Tegelijk waarschuwt Paulus christenen voor hoogmoed: omdat zij wel in Jezus als Messias geloven, moeten ze niet menen beter te zijn dan Israël. Die gedachte wil Paulus uitbannen. Je bent geen volgeling van Jezus omdat je beter bent dan anderen, maar omdat God zo goed was plaats voor je te maken. 'U draagt de wortel niet, maar de wortel u', zegt Paulus in vers 18. En in vers 19-20: Als God 'natuurlijke takken' (Israël) heeft kunnen wegbreken, dan kun je erop rekenen dat 'wilde takken' (heidenen) ook niet gespaard zullen worden als ze zich niet bekeren van hun hoogmoed. Verwonder je er maar over dat God ons heeft 'opgepikt' en we er als christenen nu bij mogen horen. Dat maakt je bescheiden in je denken over Israël en andere volken trouwens ook.
- Een cartoon die nog eens scherp laten zien hoe onze relatie met Israël zit... (zie cartoon op de handout 'Wie Israël vergeet, zaagt de tak door waar hij zelf op zit').

IV. Heel Israël zalig?

Van onze plek weer terug naar Israël... Welke toekomst heeft God voor Israël weggelegd? Is er nog hoop voor hen?

Romeinen 11:23-26

²³ En ook zij zullen, als zij niet in het ongelof blijven, geënt worden, want God is machtig hen opnieuw te enten. ²⁴ Want als u afgehouden bent uit de olijfbom die van nature wild was, en tegen de natuur in op de tamme olijfbom geënt bent, hoeveel te meer zullen zij die natuurlijke takken zijn, geënt worden op hun eigen olijfbom. ²⁵ Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet

hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan. ²⁶ En zo zal heel Israël zalig worden, zoals geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.

- Het is helder dat er inderdaad een verharding over Israël is gekomen. Eerder zei Paulus al: 'Niet allen die uit Israël zijn voortgekomen, zijn Israël'. Tegelijk staat er ook dat God machtig is om hen opnieuw weer in te enten in de olijfbom. Want als wilde takken al door God zijn opgepakt en ingelijfd, dan geldt dat zeker ook voor de oorspronkelijke takken. God laat Zijn beloften voor Israël niet zomaar liggen!
- Als je nadenkt over de manier waarop God met Israël en daarom ook met ons omgaat, dan gaat het je vaak duizelen. Je loopt tegen een groot geheim aan. Het is duidelijk wat Gods plan is: Hij is bezig om Zijn volk bij elkaar te brengen. Daar horen Joden en christenen bij. Maar wanneer en vooral hoe Hij dat plan uitvoert, dat blijft een geheim.
- Wij kunnen niet precies begrijpen, laat staan nagaan op welke manier God Zijn plan met Israël en andere volken uitvoert. God is bezig om de boom compleet te laten worden. Er zijn takken weggevallen, maar er komen ook andere takken bij en samen vormen ze op Gods moment een volle boom. En zo, 'op deze manier', zal uiteindelijk heel Israël zalig worden.
- Over vers 26 is altijd veel te doen geweest, want staat daar nu dat heel Israël - nog concreter: iedere Jood - zalig zal worden, zelfs als ze Jezus als Messias niet zullen herkennen? Zijn er dan twee wegen om bij God te komen en is die weg voor het Joodse volk misschien anders dan voor gelovigen uit de heidenen? Nee, dat kan je bijbels gezien niet volhouden. Tegelijk zorgt God er wel voor dat de boom weer compleet wordt; totdat Joden én heidenen samen - in Zijn ogen! - een volheid zijn. Daarom is er echt hoop voor Israël; God zal er zelf voor zorgen dat ze erbij blijven of komen. En in dat plan van God met Israël mogen wij als christenen ook een plek innemen.

D Doorpraten

Longeren praten met elkaar door over de bijbelstudie en maken de toepassing op hun eigen leven.

Nodig – Voldoende kopieën van de gespreksvragen (zie onder of download de hand-out op www.centrumvoorisraelstudies.nl).

Werkwijze – Verdeel de groep in kleinere groepen en laat hen doorpraten over de volgende vragen.

- 1) Lees Romeinen 9:5 nog eens. Wat betekent het voor jou dat Jezus zelf een Jood was en als Messias voor het Joodse volk gekomen is?

Om nog het wat spannender te maken... De Nederlandse rabbijn Van de Kamp zei ooit: 'Als jullie gelijk hebben en Jezus is het, dan weet ik zeker dat Hij niet met jullie mee naar de kerk, maar met mij naar synagoge zal gaan...' Reageer eens op deze Joodse uitspraak.

- 2) Stel je voor dat iemand uit de kerk morgen tegen je zegt: 'Kijk maar naar het nieuws en je weet het zeker: Israël kan Gods uitverkoren volk niet zijn!' Wat zou je dan zeggen als je nog eens terugdenkt aan wat Paulus schrijft in de brief aan de Romeinen (9:6-8) over uitverkiezing en uitverkoren zijn?

- 3) Een dominee die zich veel met Israël bezighoudt, schreef: 'Veel christenen denken dat God de olijfbom heeft omgehakt en opnieuw is begonnen met een kerstboom...!' Op welke manier kom jij in aanraking met de gedachte dat de kerk de plaats van Israël heeft ingenomen?

Ben je jezelf voldoende bewust van het feit dat je 'erbij gekomen' bent' en naast Israël een plek mag hebben in Gods plan met deze wereld? En wat betekent dat concreet?

- 4) In Romeinen 11:1 staat: 'Heeft God Zijn volk verstoten? Volstrekt niet!' God heeft Zijn beloften voor Israël niet teruggetrokken. Op welke manier bemoeit dat jou als je denkt aan je eigen relatie met God en met Israël?

- 5) Welke plek heeft Israël in jouw gebed? Hoe zou je voor hen kunnen/willen bidden?

Afronding – Een mooie tekst om de bijbelstudie (C) en het doorpraten (D) mee af te ronden, is Romeinen 11:12. 'Als dan hun val voor de wereld rijkdom betekent en het feit dat zij achteropkomen rijkdom voor de heidenen, hoeveel te meer hun volheid.' Een krachtige stimulans om als christen met en voor Israël bezig te zijn!

E Verwerking

Tot slot denken jongeren na over hun relatie met Joden en hoe ze het (toenemende) antisemitisme ook in Nederland kunnen bestrijden.

Nodig – Zorg voor voldoende kopieën van het krantenartikel waarin Benzion Evers vertelt waarom hij van plan is te emigreren naar Israël (zie bijlage, Nederlands Dagblad, 11 december 2010).

Aankondiging – In 2010 kon je in de krant lezen dat 60 procent van de orthodoxe Joodse jongeren Amsterdam verlaat. Het lijkt erop dat steeds meer Joden geconfronteerd worden met discriminatie. Onderzoeken bevestigen dat het antisemitisme in Nederland groeit. Benzion, zoon van de bekende Nederlandse rabbijn Evers, is van plan om naar Israël te vertrekken. Al van jongs af aan is hij in Nederland nageroepen en uitgescholden. Lees zijn verhaal...

Werkwijze – Maak groepen. Laat iedere groep het krantenartikel lezen en hierover met elkaar in gesprek gaan. Daarbij kunnen de volgende vragen leidraad zijn.

- Wat is je eerste reactie/gevoel als je dit interview leest?
- Ken je zelf een voorbeeld van antisemitisme in onze tijd, in je eigen omgeving?
- Op welke manier kun/moet je het antisemitisme bestrijden?
- Welke rol zie je hierin juist voor christenen weggelegd?

Afronding – Vraag plenair om een aantal reacties/conclusies uit de groepen.

F

Ideeën voor een extra avond

Enkele suggesties voor een extra programma rond het thema Israël.

Blik op Israël: film

Er zijn diverse goede films over (de geschiedenis van) Israël en/of het Jodendom. Plan een avond waarop je één zo'n film met elkaar bekijkt en erover doorpraat. Filmtips:

- *Schindler's List* – film over de Duitse Oskar Schindler die op een bijzondere manier het leven van ongeveer 1100 Joden heeft weten te redden van de gas-kamers in Auschwitz.
- *The Pianist* – film gebaseerd op de memoires van een jonge pianist in het getto van Warschau tijdens de Tweede Wereldoorlog.
- *Va, vis et deviens* – film over de geschiedenis van de duizenden Ethiopische Joden (*falasha's*) die tijdens Operatie Mozes naar Israël immigrerden.
- *The Chosen* – film gebaseerd op het bekende boek van de Joodse schrijver Chaim Potok, over twee Joodse tieners die rond 1940 opgroeien in Brooklyn/Verenigde Staten.
- *Left luggage* – film over Joods meisje Chaja dat gaat werken als kinderoppas in een orthodox Joods gezin.
- *Promises* – een aangrijpende film (stijl: documentaire) waarin een groep kinderen met zowel gematigde als radicale Palestijnse en Israëlische ouders elkaar ontmoeten.

Joods dagje uit

Organiseer een Joods dagje uit of een Joodse maaltijd en schakel daarbij bijvoorbeeld jullie predikant of een andere Israël-kenner in. Op internet kun je diverse tips vinden voor een dagje Joods Amsterdam en ideeën voor een Joodse maaltijd.

Presentatie Centrum voor Israëlstudies

Nodig het Centrum voor Israëlstudies uit voor een presentatie, bijvoorbeeld over hoe je op een praktische manier iets kunt betekenen voor Israël nu. Kijk op www.centrumvoorisraelstudies.nl voor meer informatie.

G

Liederen

De volgende liederen passen bij het thema van deze avond:

- Psalm 87
- Psalm 105
- Psalm 122
- Door de wereld gaat een woord (wijs: Israëlsch volkslied)
- Geef vrede Heer, geef vrede (LvdK 285)
- Hiney ma tov ooma nayim
- Israël verheug u in uw maker
- Laat komen, Heer, uw rijk (LvdK 294)
- Sjaloom chaverim
- Sta op, o kind'ren van Israël

Dit programma is gemaakt in samenwerking met de HGJB door Eline van Vreeswijk (HGJB) en Diane Palm (HGJB en diaconaal consulent van het Centrum voor Israëlstudies). Voor meer informatie over en reacties op het programma: cis@che.nl.

Verbonden met Israël?!

Bijbelstudie: De rode draad in Romeinen 9-11

I. Relatie met Israël?!

Romeinen 9:1-5

¹ Ik spreek de waarheid in Christus, ik lieg niet en mijn geweten getuigt mee door de Heilige Geest, ² dat het een grote bron van droefheid voor mij is, en een voortdurende smart voor mijn hart. ³ Want ik zou zelf wel wensen vervloekt te zijn, weg van Christus, ten gunste van mijn broeders, mijn familieleden wat het vlees betreft. ⁴ Zij zijn immers Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften. ⁵ Tot hen behoren de vaders, en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus voortgekomen, Die God is, boven alles te prijzen tot in eeuwigheid. Amen.

- Paulus... apostel voor de heidenen?
- Verdriet om zijn Joodse broers en zussen
- Jezus was een Jood

II. God heeft gekozen

Romeinen 9:6-8 en 15-16

⁶ Ik zeg dit niet alsof het Woord van God vervallen is, want niet allen die uit Israël zijn voortgekomen, zijn Israël. ⁷ Ook niet omdat zij Abrahams nageslacht zijn, zijn zij allen kinderen. Maar: Alleen dat van Izak zal uw nageslacht genoemd worden. ⁸ Dat is: niet de kinderen van het vlees zijn kinderen van God, maar de kinderen van de belofte worden als nageslacht gerekend.

¹⁵ Want Hij zegt tegen Mozes: Ik zal Mij ontfermen over wie ik Mij ontferm en zal barmhartig zijn voor wie ik barmhartig ben. ¹⁶ Zo hangt het dan niet af van hem die wil, ook niet van hem die hardloopt, maar van God die zich ontfermt.

- Niet de mens bepaalt wie erbij hoort: God kiest uit
- God trekt Zijn beloften voor Israël niet in
- Israël: niet beter dan anderen, wel uitgekozen

III. Wij zijn erbij gekomen...

Romeinen 11:13-18

¹³ Want tegen u, de heidenen, zeg ik: Voor zover ik de apostel van de heidenen ben, maak ik mijn bediening heerlijk, ¹⁴ om daardoor zo mogelijk mijn verwanten wat betreft het vlees tot jaloersheid te verwekken en enigen uit hen te behouden. ¹⁵ Want als hun verwerping verzoening voor de wereld betekent, wat betekent dan hun aanneming anders dan leven uit de doden? ¹⁶ En als de eerstelingen heilig zijn, dan het deeg ook, en als de wortel heilig is, dan de takken ook. ¹⁷ Als nu enige van die takken afgerukt zijn, en u, die een wilde olijfboom bent, in hun plaats bent geënt en mede deel hebt gekregen aan de wortel en de vetigheid van de olijfboom, ¹⁸ beroem u dan niet tegenover de takken. En als u zich beroemt: U draagt de wortel niet, maar de wortel u. ¹⁹ U zult dan zeggen: De takken zijn afgerukt, opdat ik zou worden geënt. ²⁰ Dat is waar. Door ongeloof zijn zij afgerukt en u staat door het geloof. Heb geen hoge dunk van uzelf, maar vrees.

- Beeld van de olijfboom: niet gekapt, wel nieuwe takken ingeënt
- Wij mogen erbij horen: geen hoogmoed

Cartoon: 'Wie Israël vergeet, zaagt de tak door waar hij zelf op zit.'

1. Heel Israël zalig?

Romeinen 11:23-26

²³ En ook zij zullen, als zij niet in het ongeloof blijven, geënt worden, want God is machtig hen opnieuw te enten. ²⁴ Want als u afgehouden bent uit de olijfbom die van nature wild was, en tegen de natuur in op de tamme olijfbom geënt bent, hoeveel te meer zullen zij die natuurlijke takken zijn, geënt worden op hun eigen olijfbom. ²⁵ Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan. ²⁶ En zo zal heel Israël zalig worden, zoals geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.

- Verharding over Israël
- Geen twee wegen om bij God te komen
- Gods geheim: Joden en gelovigen uit de heidenen, samen een complete boom
- Daarom: hoop voor Israël en voor ons!

Doordenken en doorpraten

Vragen n.a.v. de rode draad uit Romeinen 9-11

1. Lees Romeinen 9:5 nog eens. Wat betekent het voor jou dat Jezus zelf een Jood was en als Messias voor het Joodse volk gekomen is?
Om nog het wat spannender te maken... De Nederlandse rabbijn Van de Kamp zei ooit: 'Als jullie gelijk hebben en Jezus is het, dan weet ik zeker dat Hij niet met jullie mee naar de kerk, maar met mij naar synagoge zal gaan...' Reageer eens op deze Joodse uitspraak.
2. Stel je voor dat iemand uit de kerk morgen tegen je zegt: 'Kijk maar naar het nieuws en je het weet het zeker: Israël kan Gods uitverkoren volk niet zijn!' Wat zou je dan zeggen als je nog eens terugdenkt aan wat Paulus schrijft in de brief aan de Romeinen (9:6-8) over uitverkiezing en uitverkoren zijn?
3. Een dominee die zich veel met Israël bezighoudt, schreef: 'Veel christenen denken dat God de olijfbom heeft omgehakt en opnieuw is begonnen met een kerstboom...!' Op welke manier kom jij in aanraking met de gedachte dat de kerk de plaats van Israël heeft ingenomen?
Ben je jezelf voldoende bewust van het feit dat je 'erbij gekomen' bent' en naast Israël een plek mag hebben in Gods plan met deze wereld? En wat betekent dat concreet?
4. In Romeinen 11:1 staat: 'Heeft God Zijn volk verstootten? Volstrekt niet!' God heeft Zijn beloften voor Israël niet teruggetrokken. Op welke manier bemoeit dat jou als je denkt aan je eigen relatie met God en met Israël?
5. Welke plek heeft Israël in jouw gebed? Hoe zou je voor hen kunnen/willen bidden?

Verbonden met Israël?!

Verwerking

Zoon rabbijn Evers emigreert om antisemitisme

AMSTERDAM - Benzion Evers, het achtste kind van de Amsterdamse rabbijn Evers, emigreert eind volgend jaar met zijn vrouw naar Israël.... Het jonge koppel heeft genoeg van het antisemitisme in Nederland en zegt: 'Frits Bolkestein heeft helemaal gelijk.'

Benzion (22), keppel op zijn hoofd, opent met een zwaai de deur van de synagoge in de Gerrit van der Veenstraat in Amsterdam, een brede glimlach op zijn gezicht. 'Het is geen treurig verhaal, hoor', zegt hij meteen. 'Emigreren is voor ons een verlossing.' Voor Benzion en zijn vrouw (22), die zes maanden in verwachting is, is de beslissing om naar Israël te emigreren niet halsoverkop genomen. Van jongs af aan is hij in Nederland nageroepen en uitgescholden. Zijn keppel moet hij in bepaalde wijken onder zijn honkbalpet verstoppen. 'Het is niet dat je de deur niet uit kan, maar je moet je stelselmatig verbergen. Als een zielenpoot loop je met een pet op.' Vooral in bepaalde wijken, zoals Zuidoost, verschijnt hij niet zonder pet. Maar ook 'achter in de tram' loopt hij risico. 'Altijd op mijn hoede. Zo ben ik opgegroeid', zegt hij.

Benzion is orthodox joods. Hij gaat drie keer per dag naar de sjoel, een intieme synagoge in Zuid, niet veel groter dan een huiskamer. De mannen zitten beneden, de vrouwen, die meestal één keer in de week komen, op de galerij boven. 'De Thora staat in de kast, maar als de vereiste tien mannen voor de dienst er zijn, wordt hij hier gelezen', zegt Benzion en hij wijst naar een tafel met een blauw kleed.

Benzion is niet de enige die aan verhuizen denkt: zestig procent van de orthodoxe Joodse jongeren verlaat Amsterdam, weet hij. 'Voor onze gemeenschap is dat een klap. We kunnen geen opvolgers voor de voorzangers krijgen.' Vijf broers en zussen gingen Benzion - hij geeft liever alleen zijn tweede voornaam - voor. Van hen, maar ook uit eigen ervaring, weet hij dat hij veel meer vrijheid heeft in Israël. 'Ik voel me hier verstikt en beperkt.'

In Nederland heeft Benzion het nodige achter de rug. Scheld- en vechtpartijen in Buitenveldert, voor de sjoel in Zuid, in Zuidoost en zelfs op zijn hogeschool in de stad. 'Ik was in shock toen drie medestudenten me daar aanvielen. Ik haalde mijn mentor erbij. Ze zei tegen die jongens: "Jullie hebben hem gekwetst." Goed bedoeld hoor, maar het helpt niets. Ze grijsden.' Hij spreekt van twee soorten antisemitisme: de domme en de 'slimme' soort. 'Die eerste soort komt vaak van Marokkaanse jongeren. Ze schelden je uit of bedreigen je. Op straat kun je dat gemakkelijk van je af laten glijden, hoewel het meer agressie oproept dan de zogenaamde slimme vorm, het antizionisme. Want als ze me aanvallen op het handelen van Israël, is het moeilijk daar niet op in te gaan.'

Maar Benzion voert ook de Tweede Wereldoorlog aan in zijn argumentatie om weg te gaan. 'Mijn oma is de enige uit mijn familie die de oorlog heeft overleefd. Dat speelt mee in mijn beslissing weg te gaan. Het antisemitisme neemt toe. Het is nu slim om je biezen te pakken.'

Beide ouders staan achter de keuze van Benzion en zijn vrouw. Sterker nog: alle broers en zussen van Benzions vader, rabbijn Raph Evers van het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap, wonen al in het buitenland. 'Onze ouders juichen het toe. Als mijn vader gepensioneerd is, komt hij ook.'

Ook zijn grootmoeder, Bloeme Evers, heeft haar kleinkinderen altijd aangemoedigd te emigreren. 'Natuurlijk geef je iets op.' Hij heeft hier bijvoorbeeld een eigen bedrijf. Hij moet daar straks helemaal opnieuw beginnen zijn weg vinden. 'Maar we hebben het ervoor over. We willen niet dat onze kinderen opgroeien zoals wij hier zijn opgegroeid. We willen niet dat ze zich steeds maar weer moeten verbergen. We hebben het mijn vader zelfs een beetje kwalijk genomen dat hij ons hier heeft grootgebracht.'

De uitlating van VVD-prominent Bolkestein dat orthodoxe Joden vanwege het antisemitisme beter naar Israël of Amerika kunnen vertrekken, vindt hij juist goed. 'Bolkestein is realistisch. Het is een goed advies. Orthodoxe Joden krijgen daar een vrij leven.'

Bron: Nederlands Dagblad, 11 december 2010

Centrum voor Israëlstudies

kenniscentrum voor de Joods-christelijke ontmoeting

samenwerkingsverband van de GZB (Gereformeerde Zendingsbond)
de Christelijke Hogeschool Ede (CHE)
en Deputaten 'Kerk en Israël' van de Christelijke Gereformeerde Kerken

adres: Postbus 80, 6710 BB Ede

telefoon: 0318 - 696577

e-mail: cis@che.nl

website: www.centrumvoorisraelstudies.nl

Centrum
voor
Israël
Studies

